

Sygn. akt IV CZ 100/16

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa L.K.

przeciwko A. K.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 stycznia 2017 r.,

zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w

z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt I ACa .../15,

**oddala zażalenie i nie obciąża powódki kosztami
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 12 lipca 2016 r. odrzucił skargę kasacyjną powódki od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie z powództwa L. K. przeciwko A. K. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli (w związku z odwołaniem darowizny $\frac{1}{2}$ udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu). Podkreślił, że powódka L. K., wnosząc skargę kasacyjną, domagała się zwolnienia jej od opłaty od skargi kasacyjnej. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 13 czerwca 2016 r. powódka została zwolniona od ponoszenia powyższej opłaty w połowie, czyli do kwoty 2 500 zł. Wymagana opłata od skargi kasacyjnej w określonym terminie wpłynęła, co spowodowało odrzucenie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny w postanowieniu z dnia 13 czerwca 2016 r. wskazał, że powódka utrzymuje się z emerytury w kwocie 1 300 zł miesięcznie, ponosi wydatki związane z leczeniem i bieżącym utrzymaniem. Uznał, że osoba ubiegająca się o pomoc w trybie art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 623; dalej: „u.k.s.c.”) powinna poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania dla siebie i rodziny. Dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające - może skutecznie dochodzić powyższego zwolnienia. Instytucja ta jest stosowana w szczególnych i wyjątkowych wypadkach, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężarów na Skarb Państwa. Nie jest tak w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, gdy się zważy, że skarżąca w każdej instancji korzysta ze znacznego zwolnienia, czyniąc z tego regułę, a nie wyjątek od zasady odpłatności postępowania cywilnego, a w instancji kasacyjnej, dodatkowo korzystając z pomocy adwokata z urzędu. Oznacza to, że co prawda skarżąca nie jest w stanie ponieść kosztów opłaty od skargi kasacyjnej w całości (5 000 zł), to jednak może uiścić połowę tej kwoty (2 500 zł).

Powódka wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 12 lipca 2016 r., wnosząc jednocześnie o rozpoznanie niepodlegającego zaskarżeniu postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 13 czerwca 2016 r. w przedmiocie

częściowego zwolnienia powódki od opłaty sądowej od skargi kasacyjnej, które miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 ust. 1 u.k.s.c., zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że zwolnienie od kosztów sądowych powinno być stosowane jedynie w sytuacjach wyjątkowych. Przewidziana w art. 102 u.k.s.c. instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi bowiem pomoc państwa dla osób, które ze względu na trudną sytuację materialną nie mogą ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania koniecznego siebie i rodziny. Pomoc ta dotyczy tylko osób, które z przyczyn obiektywnych, od nich niezależnych, nie mają środków na poniesienie tych kosztów i nie były w stanie ich zgromadzić, decydując się na wniesienie i prowadzenie sprawy przed sądem. Strona przygotowująca się do procesu sądowego powinna być świadoma konieczności poniesienia wydatków z tym związanych, także w postaci kosztów sądowych i powinna się do tego przygotować przez poczynienie oszczędności (w najnowszym orzecznictwie zob. przykładowo postanowienia z dnia 16 marca 2016 r., IV CZ 102/15, niepubl., z dnia 27 lipca 2016 r., V CZ 34/16, niepubl. i z dnia 9 listopada 2016 r., II CZ 126/16, niepubl.). W okolicznościach niniejszej sprawy opłata w wysokości 2 500 zł jest relatywnie wysoka w stosunku do miesięcznych dochodów skarżącej (1 300 zł). Jednakże Sąd Apelacyjny trafnie wskazał, że chociaż skarżąca nie jest w stanie ponieść kosztów opłaty od skargi kasacyjnej w całości, jednak może uiścić połowę tej kwoty.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 1 i § 3 k.p.c.).

aj

kc